

2018-06-19

B E S L U T

AA

FI Dnr 18-7029
Delgivning nr 1

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Ansökan om tillstånd till förvärv av aktier

Finansinspektionens beslut (att meddelas den 20 juni 2018)

Finansinspektionen avslår AA ansökan om tillstånd att utöka sitt aktieinnehav i Pacific Fonder AB, organisationsnummer 559009-1871, till 13,02 procent av kapitalet och 12,22 procent av rösterna.

(24 kap 1 och 3 §§ lag [2007:528] om värdepappersmarknaden)

Hur man överklagar, se bilaga.

Sammanfattning

Den 27 januari 2006 återkallade Finansinspektionen tillståndet för bolaget Kullberg & Spiik Fondförvaltning AB (i det följande Kullberg & Spiik) att driva värdepappersrörelse och att utöva annan näringsverksamhet inom värdepappersfonder. Beslutet fattades mot bakgrund av att Finansinspektionen fann att bolaget under en tid överträtt bestämmelser i lagen om värdepappersrörelse, lagen om värdepappersfonder och Finansinspektionens föreskrifter. På grund av överträdelsena ansåg Finansinspektionen att Kullberg & Spiik var olämpligt att driva värdepappersrörelse och fondförvaltning. Finansinspektionen bedömde att det inte var tillräckligt att ge bolaget en varning.

Kullberg & Spiik överklagade Finansinspektionens beslut till Kammarrätten i Stockholm som avsåg överklagandet i dom den 3 april 2007. Kullberg & Spiik överklagade därefter domen till Regeringsrätten som inte meddelade prövningstillstånd varför kammarrättens dom vann laga kraft.

Under den period som återkallelsebeslutet hänför sig till var AA verkställande direktör, styrelseledamot och en av de största aktieägarna i värdepappersbolaget.

AA har vid två tillfällen 2011 samt ett tillfälle 2014 ansökt om tillstånd att förvärva kvalificerade innehav i Atlant Fonder AB. I samtliga fall har Finansinspektionen avslagit ansökningarna. AA överklagade det senaste avslagsbeslutet till Förvaltningsrätten, men slutligen fastställde kammarrättens Finansinspektionens beslut.

Finansinspektionen har vid prövning av den nu aktuella ansökan funnit att AA inte kan anses lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av Pacific Fonder AB. AA s ansökan ska därför avslås.

1. Ärendet

AA har nu ansökt om att få Finansinspektionens tillstånd till ett direkt förvärv av 3,5 procent av röster och kapital i värdepappersbolaget Pacific Fonder AB. Förvärvet skulle innebära att hans totala innehav i Pacific Fonder, som är både direkt och indirekt, skulle uppgå till 13,02 procent av kapitalet och 12,22 procent av rösterna. AA s totala innehav i Pacific Fonder skulle därmed bli att anse som kvalificerat i den mening som avses i lagen om värdepappersmarknaden vilket medför att det krävs tillstånd från Finansinspektionen för förvärvet.

2. Tillämpliga bestämmelser

Av 24 kap 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden framgår att om ett direkt eller indirekt förvärv av aktier eller andelar i ett värdepappersbolag skulle medföra att förvärvarens sammanlagda innehav utgör ett kvalificerat innehav krävs tillstånd av Finansinspektionen för förvärvet.

I 3 § samma kapitel anges att tillstånd ska ges till förvärv som avses i 1 § om förvärvaren bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av ett värdepappersbolag och det kan antas att det tilltänkta förvärvet är ekonomiskt sunt. Hänsyn ska tas till förvärvarens sannolika påverkan på verksamheten i värdepappersbolaget.

3. Bakgrund

Kullberg & Spiik drev tidigare värdepappersrörelse enligt den tidigare gällande lagen (1991:981) om värdepappersrörelse och utövade annan näringsverksamhet enligt den då gällande lagen (1990:1114) om värdepappersfonder.

Den 27 januari 2006 återkallade Finansinspektionen Kullberg & Spiiks tillstånd att driva värdepappersrörelse och att utöva annan näringsverksamhet (FI dnr 05-6390). AA var verkställande direktör, styrelseledamot och en av de största aktieägarna i Kullberg & Spiik under den tidsperiod som Finansinspektionens återkallelsebeslut hänför sig till.

Kullberg & Spiik överklagade Finansinspektionens beslut till Kammarrätten i Stockholm som avslag överklagandet i dom den 3 april 2007 (mål nr 789-06). Regeringsrätten meddelade inte prövningstillstånd och kammarrättens dom vann laga kraft.

Bakgrunden till återkallelsebeslutet, som beskrivs bl.a. i kammarrättens domskäl, var att marknadsövervakningen på Stockholms fondbörs under hösten 2005 anmälde ett antal affärer till Finansinspektionen avseende indexterminer och indexoptioner som utförts av Kullberg & Spiik och som ansågs avvika i handelsmönstret. På grund av detta inledde Finansinspektionen en undersökning.

De granskade affärerna avsåg tolv tillfällen under perioden från och med den 12 september till och med den 29 november 2005 där en inledande affär mellan parterna genomfördes på förmiddagen och en senare avslutande affär mellan samma parter skedde på eftermiddagen eller, i ett fall, vid ett senare tillfälle. Affärerna genomfördes mellan fonden Edge, där Kullberg & Spiik uppträdde som fondförvaltare, och kunden KSPI Kapitalförvaltning AB (KSPI) där Kullberg & Spiik uppträdde som mäklare. Vid ett tillfälle företogs en affär mellan fonden Edge och Kullberg & Spiik självt. Affärerna har av Finansinspektionen och Kullberg & Spiik benämnts som internttransaktioner. Affärerna genomfördes från Kullberg & Spiiks sida av AA och en annan styrelseledamot. Sammantaget ledde affärerna till det ekonomiska utfallet att KSPI gjorde ett positivt bruttoreultat på 11 895 000 kr och Kullberg & Spiik på 250 000 kr medan fonden Edge gjorde ett negativt bruttoreultat på 12 302 500 kr. Affärerna utfördes huvudsakligen över marknaden och åsattes marknadspriser. Affärer av detta slag har även tidigare förekommit i Kullberg & Spiiks verksamhet och då med varierande ekonomiskt utfall. Förfarandet har benämnts ”sen lappning”.

Kammarrätten ansåg bl.a. att Kullberg & Spiik vid den inledande affären inte angivit information om kund till kontoförande institut. I likhet med Finansinspektionen fann rätten att Kullberg & Spiik genom sitt förfarande hade brutit mot bestämmelserna i 12 § lagen om värdepappersfonder och 6 kap 5 § Finansinspektionens föreskrifter (2002:7).

Vidare fann kammarrätten i likhet med Finansinspektionen att Kullberg & Spiik brutit mot bestämmelserna i Finansinspektionens föreskrifter (2002:7) om hantering och dokumentation av affärsuppdrag. Anteckningar på orderlappar ansågs inte uppfylla föreskrifternas krav om hantering och dokumentation av affärsuppdrag då de saknade uppgifter om villkor för uppdragets utförande eller uppgifter om vem som tagit emot uppdraget. De uppgifter som antecknats

framstod dessutom i flera fall som otydliga eller missvisande för en utomstående, enligt kammarrätten.

Därutöver ansåg rätten även att Kullberg & Spiik hade en sådan anknytning till AA att bolaget var att betrakta som en till honom närstående juridisk person enligt Finansinspektionens föreskrifter (2002:7). Kammarrätten fann att bolaget överträtt Finansinspektionens föreskrifter om förbud mot korttidshandel då bolaget visserligen haft regler i sin verksamhet för anställdas och närståendes egna affärer med finansiella instrument men inte tillämpat reglerna på de affärer som Kullberg & Spiik företagit i fonden Edge.

Kammarrätten ansåg att det därutöver var särskilt allvarligt att Kullberg & Spiik inte uppfyllt sin upplysningsskyldighet gentemot Finansinspektionen enligt lagen om värdepappersrörelse. Rätten fäste stor vikt vid att bolaget lämnat felaktiga uppgifter om bolagets relation till bolaget KSPI och aktieklubbar för att därefter i ett senare skede lämna uppgifter om omvända förhållanden. Detta ansågs vara ägnat att allvarligt försvåra Finansinspektionens tillsyn. Kammarrätten ansåg därför i likhet med Finansinspektionen att Kullberg & Spiik inte hade fullgjort sin upplysningsskyldighet enligt 6 kap. 1 § lagen om värdepappersrörelse.

Vidare ansåg kammarrätten att bolaget hade överträtt bestämmelser i lagen om värdepappersfonder genom att vid förvaltningen av fonden Edge och fonden Explora ha låtit Edge förvärva andelar i Explora utan Finansinspektionens tillstånd under det sista kvartalet 2004.

Kammarrätten ansåg att överträdelserna var av olika svårighetsgrad sinsemellan, där förfarandet med ”sen lappning” och lämnandet av oriktiga uppgifter till Finansinspektionen bedömdes som särskilt allvarliga. Vid en samlad bedömning fann rätten att Finansinspektionen hade haft fog för sitt beslut att återkalla bolagets tillstånd.

Av utredningen i övrigt framgår att AA efter att tillståndet återkallats övergått till verksamhet som förvaltare i annat bolag.

Sedan tillståndet återkallades har AA ansökt vid två tillfällen 2011 och ett tillfälle 2014 om tillstånd till kvalificerade förvärv i fondbolaget Atlant Fonder AB. Finansinspektionen har avslagit samtliga ansökningar med hänvisning till de överträdelser som begåtts i Kullberg & Spiik. AA överklagade det senaste beslutet till Förvaltningsrätten i Stockholm, som i dom den 3 december 2015 lämnade tillstånd till ett indirekt kvalificerat förvärv i Atlant Fonder AB. Sedan Finansinspektionen överklagat domen ändrade Kammarrätten i Stockholm i en dom den 29 november 2016 förvaltningsrättens dom och fastställde Finansinspektionens avslagsbeslut.

4. Finansinspektionens bedömning

Finansinspektionen har i detta ärende att bedöma om AA kan anses som lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen i ett värdepappersbolag. Vid bedömningen ska AA s anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också bland annat beaktas om det finns skäl att anta att AA kommer att motverka att värdepappersbolaget drivs på ett sätt som är förenligt med lagen om värdepappersmarknaden och andra författningar som reglerar företagets verksamhet.

AA har bl.a. anfört följande. Missförhållandena i Kullberg & Spiik handlade inte om ekonomisk brottslighet utan om näringsrättsliga brister som berodde på att AA och den övriga ledningen vid denna tidpunkt hade otillräckliga kunskaper och erfarenheter av de regelverk som gällde för verksamheten. Överträdelserna var inte avsedda att gynna Kullberg & Spiik på kundernas bekostnad och det uppkom inte heller någon faktisk skada för kunderna. Vidare har han framhållit att han varit verksam som ansvarig förvaltare sedan 2007 vid annat bolag. Han har där fullgjort de arbetsuppgifter som följer med befattningen på ett oklanderligt sätt och samtidigt verkat för att förvaltningen bedrivits i enlighet med såväl andelsägarnas intressen som gällande regelverk. Allmänna rättsgrundsatser talar för att förhållanden som inte innefattat brottslighet måste tillmätas begränsad tyngd i en ägarprövning när det gått så lång tid som tio år. Vidare bör Finansinspektionen beakta rättssäkerhetsaspekter i sin praxis avseende ägarprövning. AA s innehav i Pacific Fonder efter förvärvet skulle enligt honom själv inte medföra några möjligheter för honom att självständigt utöva inflytande över Pacific Fonder.

AA har till sin ansökan bifogat två rekommendationsbrev. Av dessa framgår att avsändarna tillstyrker att han är lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över Pacific Fonder.

Finansinspektionen konstaterar inledningsvis att det inte tillkommit några nya omständigheter av betydelse sedan kammarrätten meddelade dom i november 2016 om att fastställa Finansinspektionens beslut att avslå [REDACTED] dåvarande ansökan.

Ägarprövningsreglerna i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden bygger på det förvärvsdirektiv¹ som genomfördes i svensk rätt 2009. Ägarprövningsreglerna är numera i allt väsentligt desamma för såväl värdepappersbolag som kreditinstitut och försäkringsföretag.

Av prop. 2008/09:155 s 87 framgår bl.a. ”Det första kriteriet som ska beaktas är den tilltänkta förvärvarens anseende. Enligt skäl 8 i förvärvsdirektivet innebär

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/44/EG om ändring av direktiv 92/49/EEG och direktiven 2002/83/EG, 2004/39/EG, 2005/68/EG och 2006/48/EG vad gäller förfaranderegler och utvärderingskriterier för bedömning av förvärv och ökning av innehav inom finanssektorn.

detta kriterium att det ska fastställas huruvida det föreligger eventuella tvivel beträffande den tilltänkta förvärvarens integritet och yrkeskompetens och huruvida dessa tvivel är välgrundade. Sådana tvivel kan exempelvis uppkomma till följd av tidigare affärsbeteende.” Vidare anges ”Något kriterium som direkt motsvarar ”anseende” finns inte i nuvarande reglering. Inom ramen för bedömningen av förvärvarens anseende kan dock vägas in de faktorer som anges som direkt diskvalificerande enligt befintliga regler, dvs. att förvärvaren i väsentlig utsträckning har åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamhet eller i andra ekonomiska angelägenheter eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet.”

Vidare anges på s 91-92: ”Som nämnts ovan ska Finansinspektionen enligt gällande regler i vissa fall göra en sannolikhetsbedömning av hur den tilltänkta förvärvaren kan tänkas agera i framtiden, dvs. om denna kommer att motverka att rörelsen drivs enligt relevant lagstiftning och hur denna kommer att använda sitt inflytande i det tillståndspliktiga företaget”, samt ”att en person som gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet eller på annat sätt åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamhet inte får inneha ett kvalificerat innehav har motiverats av att tilltron till kreditinstituten kan rubbas om större innehav av aktier eller andelar tillhör personer som i sin tidigare verksamhet har försummat grundläggande skyldigheter eller begått andra överträdelser av väsentliga bestämmelser (prop. 1995/96:173 s. 69 f.). Detta har ansetts gälla även om det inte skulle finnas tillräckliga skäl att anta att en sådan person i framtiden kommer att motverka att rörelsen drivs på ett korrekt sätt.”

Varken i lagtext eller i förarbeten finns någon uttalad preskriptionstid för överträdelser som kan få betydelse vid ägarprövning. I äldre förarbetsuttalanden anges att det inte bör ges någon preskriptionstid för överträdelser som kan få betydelse vid lämplighetsprövningen samt att större tyngd bör ges åt senare inträffade händelser².

4.1.Finansinspektionens slutsatser

Finansinspektionen utgår vid sin prövning av om AA ska få tillstånd till aktieförvärvet att han under den period som överträdelserna skedde i Kullberg & Spiik hade en central roll i egenskap av verkställande direktör, styrelseledamot och en av de största aktieägarna samt verksam i bolaget. Dessa roller innebär att han får anses ha haft ett mycket stort ansvar för de överträdelser som skedde i bolaget. Det var dessutom fråga om överträdelser av flera olika regelverk som han hade eller borde ha haft kännedom om. Ett par av överträdelserna bedömdes dessutom som särskilt allvarliga. Kammarrätten konstaterade bl.a. vid återkallelsen av tillstånden för Kullberg & Spiik att värdepappersbolaget inte förmått att på ett förtroendeingivande och rättvist sätt hantera intressekonflikter i verksamheten. Bolagets lämnande av oriktiga

² Prop. 1992/93:89 s 198.

uppgifter ansågs också vara ägnade att allvarligt försvåra Finansinspektionens tillsyn.

Finansinspektionen anser att AA genom överträdelserna inom Kullberg & Spiik åsidosatte sina skyldigheter i näringsverksamhet i väsentlig utsträckning. Just detta anges i förarbeten (prop. 2008/09:155 s 91-92) som ett exempel på en faktor som kan vara direkt diskvalificerande vid en ägarprövning.

Varken i lagtext eller förarbetsuttalanden finns någon uttalad preskriptionstid för överträdelser som kan få betydelse vid ägarprövning. Äldre förarbetsuttalanden anger att någon preskriptionstid inte bör ges för allvarliga åsidosättanden som kan få betydelse vid ägarprövning³. Detta uttalande beaktades vid Finansinspektionens och förvaltningsrättens prövning av AA s förra ansökan 2014 och får anses ha relevans även vid nu aktuell prövning.

Det har numera gått drygt tolv år sedan Finansinspektionen återkallade tillståndet för Kullberg & Spiik. Trots den tid som förflutit medför AA s tidigare affärsbeteende fortfarande tvivel kring hans integritet, anseende och yrkeskompetens i övrigt.

AA har under senare år har arbetat som förvaltare och, enligt egna uppgifter i ansökan och i rekommendationsbrev, på ett oklanderligt och korrekt sätt och med goda förvaltningsresultat till fondandelsägarna. Detta förhållande uppväger dock inte de tvivel som finns kring hans lämplighet att utöva ett väsentligt inflytande över Pacific. Den omständigheten att förvärvet utifrån sökandens uppgifter kan betecknas som i och för sig ekonomiskt sunt påverkar inte de tvivel som finns.

Finansinspektionen ska i sin bedömning ta hänsyn till AA s sannolika påverkan på bolaget. De uppgifter som AA lämnat om sin eventuella påverkan på Pacific Fonder till följd av förvärvets storlek påverkar inte i detta sammanhang Finansinspektionens bedömning av lämpligheten i övrigt.

Finansinspektionen anser sammanfattningsvis att AA inte är lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ett värdepappersbolag. Det finns därför inte förutsättningar att ge AA tillstånd att förvärva de aktier som han har ansökt om. AA s ansökan ska därför avslås.

³ Prop. 1992/93:89 s 198.

FINANSINSPEKTIONEN

Sven-Erik Österberg
Styrelseordförande

Peter Albrecht
Senior jurist

Beslut i detta ärende har fattats av Finansinspektionens styrelse (Sven-Erik Österberg, ordförande, Maria Bredberg Pettersson, Marianne Eliason, Astri Muren, Hans Nyman, Mats Walberg och Erik Thedéen, generaldirektör) efter föredragning av den seniora juristen Peter Albrecht. I den slutliga handläggningen av ärendet har även chefsjuristen Charlotte Rydin och avdelningschefen Agneta Blomquist deltagit.

DELGIVNINGSKVITTO

FI Dnr 18-7029
Delgivning nr 1

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Ansökan om tillstånd till förvärv av aktier

Handling:

Beslut avseende AA den **20 juni 2018**

Jag har denna dag tagit del av handlingen.

.....
DATUM NAMNTECKNING

.....
NAMNFÖRTYDLIGANDE

.....
EV. NY ADRESS

.....

.....

.....

Detta kvitto ska sändas tillbaka till Finansinspektionen **omgående**. Om kvittot inte skickas tillbaka kan delgivning ske på annat sätt, t.ex. genom stämningsman.

Om du använder det bifogade kuvertet är återsändandet gratis.

Glöm inte att **ange datum** för mottagandet.

Hur man överklagar

Om ni anser att beslutet är felaktigt kan ni överklaga det genom att skriva till förvaltningsrätten. Ställ överklagandet till Förvaltningsrätten i Stockholm men skicka eller lämna det till Finansinspektionen, Box 7821, 103 97 Stockholm.

Ange följande i överklagandet:

- Namn och adress
- Vilket beslut ni överklagar och ärendets nummer
- Varför ni anser att beslutet är felaktigt
- Vilken ändring ni vill ha och varför ni anser att beslutet ska ändras.

Kom ihåg att underteckna skrivelsen.

Överklagandet ska ha kommit in till Finansinspektionen inom tre veckor från den dag ni fått ta del av beslutet.

Finansinspektionen skickar överklagandet vidare till Förvaltningsrätten i Stockholm om det kommit in i tid och Finansinspektionen inte själv ändrar beslutet på det sätt som ni begärt.